

การสำรวจและศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนใน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

วาราลี รุ่งบานจิต^{1*} วรทา รุ่งบานจิต² วรนาถ แซ่เซ่น³ วรากร แซ่พุ่น⁴ ภากร นพฤทธิ์⁵

บทคัดย่อ

วิจัยฉบับนี้สำรวจและศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ศึกษาการตั้งชื่อร้านค้า วิธีการเก็บข้อมูล คือลงพื้นที่สัมภาษณ์ร้านค้า ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ร้อยละ และข้อมูลส่วนของชื่อร้านค้านำมาวิเคราะห์ผลการศึกษาดังนี้

1. การสำรวจเกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผู้ที่เป็นเจ้าของร้านค้าอายุอยู่ที่ 40-70 ปีและมีภูมิลำเนาเป็นชาวยะลา ชาวไทยเชื้อสายจีนในยะลา มีประมาณ 5 เชื้อสาย ส่วนมากเป็นเชื้อสายแต้จิ๋ว และไหหลำ ฮกเกี้ยนและอื่นๆ ช่วงเวลาการก่อตั้งร้านค้าคือปี พ.ศ.2531-2540 กิจการสินค้าเบ็ดเตล็ดเปิดมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ชื่อร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีน ได้วิเคราะห์สองประเด็น คือ โครงสร้างและความหมายของชื่อร้าน ป้ายชื่อร้านภาษาจีนเป็นอักษรจีนตัวเต็ม (繁体) ตัวอักษรนิยมคือสีทอง สีขาวและแดงหมายถึงความเป็นสิริมงคล เจริญรุ่งเรือง โครงสร้างของชื่อร้านแบบที่นิยมมากที่สุด คือ โครงสร้างแบบมี ส่วนประกอบเดียว มีการใช้ชื่อบุคคล คำมงคล และสถานที่เป็นชื่อร้านค้า ชื่อร้านภาษาจีนและภาษาไทยมีความสัมพันธ์กัน เป็นคำที่แสดงถึงความมงคล โดยใช้กลวิธีการแปล การทับศัพท์ และการหาค่าที่มีเสียงคล้ายกัน

การศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดยะลา ยังคงให้ความสำคัญกับตั้งชื่อร้านค้า มีการตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนและภาษาไทย สิ่งสำคัญที่ปรากฏในชื่อร้านคือ คำที่มงคลต่อการค้าขาย ได้แก่ ความเจริญ ความสุข ความสำเร็จ โชคลาภ รุ่งเรือง ร่ำรวย เป็นต้น

คำสำคัญ : ชาวไทยเชื้อสายจีน ชื่อร้านค้าภาษาจีน การตั้งชื่อร้านค้า จังหวัดยะลา

¹ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 95000

² อาจารย์ สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 95000

³ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 95000

⁴ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 95000

⁵ ดร. , สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 95000

* Corresponding author: e-mail: waralee.r@yru.ac.th Tel. 08-7932-4686

A survey and analysis of the tradename in Chinese Thais merchant shop and stores in Muang District, Yala Province

Waralee Rungbanjit^{1*} Woratha Rungbanjit² Woranat Saesen³ Warakorn Saepun⁴ Phakorn Noparit⁵

Abstract

This research study the strategies of naming stores in Chinese among Thai-Chinese people in Muang District, Yala Province. The objectives of this research were to survey Thai-Chinese people and to study the characteristics of store names. Data were collected by interviewing store owners. Demographic data were analyzed using statistics, including percentage.

1. After analyzing the survey, the result shows that store owners are around 40-70 years old. Their domicile is in Yala. They are Thai-Chinese people comprising of five ethnicities such as Teochew, Hakka, Hainan, Hokkien or Fujian, and so on. Their stores were commonly established between 1988 and 1997 and they sold miscellaneous goods.

2. Strategies to name Thai-Chinese people's stores were analyzed mainly on the basis of its structure and meaning. The study of store signs shows that they are named using Chinese characters (繁体). The popular Chinese characters were characterized by golden, white and red colors representing prosperity and wealthiness. The most popular structure of store names is single component structure using personal names, auspicious words, and locations. It further showed that the meaning of store names in Chinese and Thai are interconnected with their business types and auspiciousness by means of translation, transliteration, and use of similar-sounding words.

Furthermore, the result reveals that Thai-Chinese people in Yala Province still pay their attention to name stores by naming stores in both Chinese and Thai. Most keywords found in store names are related to expressing trading auspiciousness, prosperity, happiness, success, fortune, wealthiness, richness, etc.

Keywords: Thai Chinese people, Chinese store name, Naming stores in Yala Province

บทนำ

ในประเทศไทยมีชาวไทยเชื้อสายจีนอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวไทยเชื้อสายจีน คือชาวไทยที่เป็นเชื้อสายของผู้อพยพชาวจีนหรือชาวจีนโพ้นทะเล ชาวจีนเริ่มอพยพมาประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเพื่อค้าขายมาจนกระทั่งสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น เนื่องจากช่วงสมัยนั้นประเทศจีนเกิดปัญหาความแห้งแล้งและอดอยาก ชาวจีนจึงอพยพเข้ามาประเทศไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลักๆ ได้แก่ แต่จิ๋ว แคะ ไทหล่า ฮกเกี้ยน คนไทยเชื้อสายจีน มีประมาณ 10.4 ล้านคนในประเทศไทย หรือร้อยละ 15 ของประชากรทั้งประเทศ และยังมีอีกจำนวนมากไม่สามารถนับได้ เพราะที่กลมกลืนกับคนไทยไปแล้วโดยการแต่งงานข้ามเชื้อชาติ คนไทยเชื้อสายจีนมีหลายเชื้อสายเช่น แต่จิ๋ว แคะ ไทหล่า กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน และอื่นๆ

จังหวัดยะลาประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายู นอกจากนั้นก็จะมีชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวโอรัง อัสลี ชาวไทยเชื้อสายจีนในเทศบาลนครยะลาโดยมากเป็นชาวฮกเกี้ยน แต่จิ๋ว ปัจจุบันคนยุคหลังใช้ภาษาจีนน้อยลง และลูกหลานจีนหลายคนนิยมใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ชาวไทยเชื้อสายจีนในเทศบาลนครยะลาที่อายุต่ำกว่า 50 ปีจะพูดจีนไม่ได้แต่พอฟังรู้ความ อย่างไรก็ตามยะลาถือเป็นจังหวัดที่ดำรงความเป็นพหุวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน เพราะมีความแตกต่างกันทั้งด้านเชื้อชาติ ภาษา และศาสนา แต่ชนทุกกลุ่มยังคงรักชาติวิถีชีวิตและประเพณีของตนไว้อย่างเหนียวแน่น

ดังนั้นผู้วิจัยพบว่าอำเภอเมือง จังหวัดยะลามีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่จำนวนมาก และสังเกตเห็นถึงป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีนซึ่งยังคงมีอยู่ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าว่ามีความสอดคล้องในด้านภาษา วัฒนธรรมและเชื้อชาติที่มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงศึกษาเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ คือ 1. การสำรวจเกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีน 2. การวิเคราะห์ชื่อร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดยะลา เพื่อศึกษาภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความหมายของคำที่ใช้ตั้งชื่อร้าน

วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการร้านค้าที่ตั้งชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ชื่อร้านค้าภาษาจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำนวน 57 ร้าน

การดำเนินงานวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการตั้งชื่อร้านค้า งานวิจัยการสำรวจและการวิเคราะห์ชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ของ เมฆม สอดส่องภุช เป็นวิจัยที่น่าสนใจสะท้อนให้เห็นถึงภาษา วัฒนธรรมและมานุษยวิทยาที่ทรงคุณค่าทำให้ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับการตั้งชื่อร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีน ในอำเภอเมืองยะลา เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การตั้งชื่อ

2. สำรวจข้อมูลชื่อร้านค้าภาษาจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

3. จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำมาวิจัย

4. สัมภาษณ์เจ้าของร้านค้าในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

5. นำข้อมูลชื่อร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ได้มาวิเคราะห์ มีเนื้อหาประกอบด้วย ภาพป้ายร้าน ชื่อภาษาไทยชื่อภาษาจีน ชื่อเจ้าของร้าน ภูมิภาคนา ประเภทสินค้า ประวัติการก่อตั้งร้าน ธุรกิจในอดีตและปัจจุบัน และการแปลความหมายของชื่อร้าน

6. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษา ประกอบกับแนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ เชื้อสาย ภูมิลำเนา

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อร้าน

1. ชื่อร้านค้าภาษาไทย

2. ชื่อร้านค้าภาษาจีน

3. ประเภทของร้านค้า

4. สถานที่ตั้งร้านค้า
5. ร้านค้าก่อตั้งในปี พ.ศ. หรือช่วงเวลา
6. บุคคลที่ตั้งชื่อร้านค้า
7. เพราะเหตุใดบุคคลในข้อ 6 ถึงเป็นคนตั้งชื่อร้าน
8. เพราะเหตุใดจึงตั้งชื่อร้านค้าเป็นชื่อนี้

2. อุปกรณ์ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ปากกา เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ เพื่อช่วยให้ผู้เก็บข้อมูลเข้าใจและสามารถเก็บรายละเอียดได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยและทีมงานสำรวจแหล่งข้อมูลและความรู้พื้นฐานทางการวิจัย ในการลงเก็บข้อมูลมีเอกสารแนะนำตัว โดยจะสอบถามจากร้านค้าว่าสะดวกในการให้ข้อมูลหรือไม่หากทางร้านค้าสะดวกในการให้ข้อมูลก็พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ชัดเจน หากทางร้านค้าไหนไม่สะดวกในการที่จะให้ข้อมูล หรือปฏิเสธการให้ข้อมูลผู้วิจัยก็พร้อมเข้าใจและยอมรับต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการเก็บข้อมูล

2. สัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจการค้าที่มีชื่อป้ายร้านภาษาจีน โดยขออนุญาตถ่ายภาพและจดบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการศึกษามาวิเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

1. คณะวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ จากแบบสอบถาม โดยคัดเลือกจากแบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ

1. การสำรวจเกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีน รวบรวมข้อมูลชื่อร้านค้าภาษาจีน-ไทย โดยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชื่อร้านค้าในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

2. การวิเคราะห์ชื่อร้านค้า ของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยนำข้อมูลรายชื่อร้านค้าที่เก็บรวบรวมได้จากการลงพื้นที่ว่าได้ข้อมูลครบตามขอบเขตของผู้วิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เสนอผลการวิจัยและสรุป

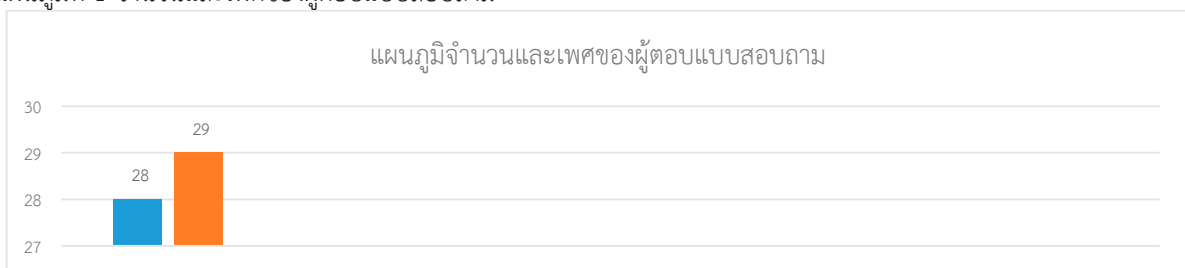
ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่องการสำรวจและศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา จากกลุ่มตัวอย่าง 57 ร้าน มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

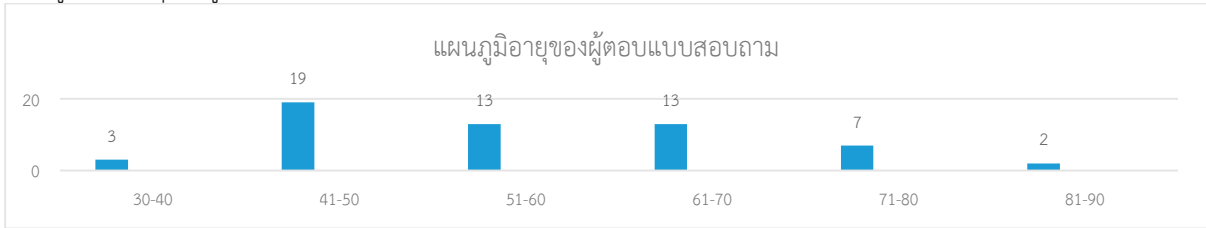
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่รายละเอียดเรื่องเพศ อายุ มีเชื้อสายจีนหรือไม่ ความเกี่ยวข้องกับทางร้านค้า ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลส่วนนี้มาแสดงเป็นจำนวน ร้อยละกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลโดยละเอียดสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 จำนวนและเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

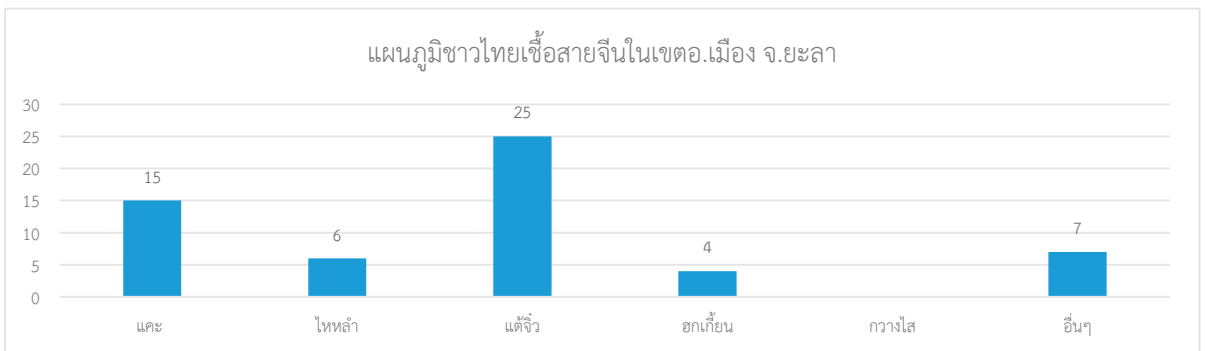
จากแผนภูมิที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 57 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 50.88 เพศชาย 28 คน คิดเป็นร้อยละ 49.12

แผนภูมิที่ 2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

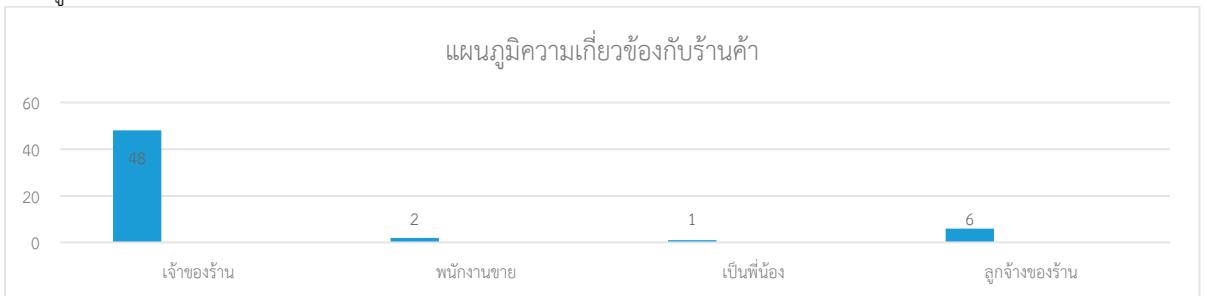
จากแผนภูมิพบว่าที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาอยู่ระหว่าง 51-60 และ 61-70 ปี จำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 22.81 อายุระหว่าง 71-80 ปี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 12.28 อายุระหว่าง 31-40 ปี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 และอายุระหว่าง 81-90 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.51

แผนภูมิที่ 3 เชื้อสายเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

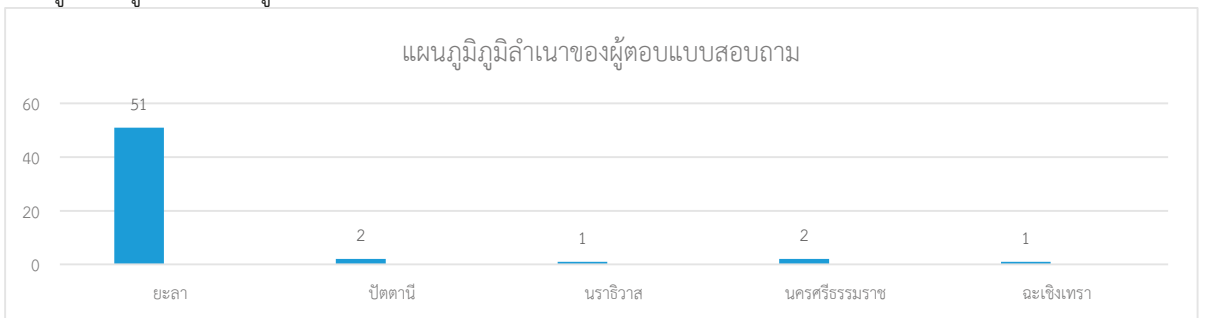
จากแผนภูมิที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีเชื้อสายเงินแต่จิวเป็นจำนวนมากสุดถึง 25 คน คิดเป็นร้อยละ 43.86 รองลงมาคือเงินกระ 15 คนคิดเป็นร้อยละ 26.31 เงินไทหล่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53 ฮกเกี้ยนหรือผู้เจี้ยน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.02 และอื่นๆ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 12.28

แผนภูมิที่ 4 ความเกี่ยวข้องกับร้านค้า

จากแผนภูมิที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเจ้าของร้านเองจำนวน 48 ร้านคิดเป็นร้อยละ 84.21 ลูกจ้างของร้านจำนวน 6 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 10.53 พนักงานขายจำนวน 2 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 3.51 และเป็นพี่น้องจำนวน 1 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 1.75

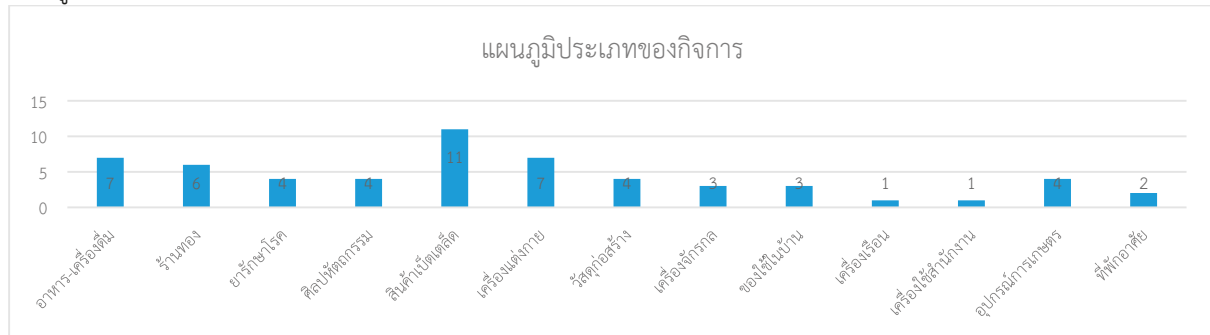
แผนภูมิที่ 5 ภูมิภาคของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแผนภูมิที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดยะลา จำนวน 51 คนคิดเป็นร้อยละ 89.48 รองลงมาคือจังหวัดปัตตานีและจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.51 จังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75

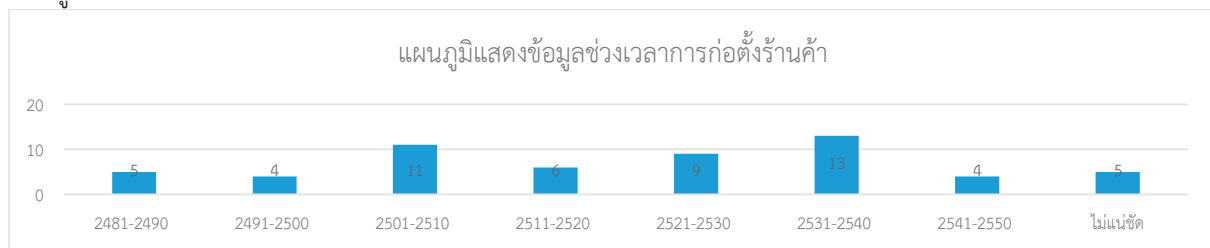
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับร้านค้า เป็นข้อมูลชื่อร้านค้าทั้งภาษาไทยและภาษาจีน ประเภทของสินค้า ช่วงระยะเวลาในการก่อตั้งร้านค้า เป็นต้น

แผนภูมิที่ 6 ประเภทของร้านค้า

จากแผนภูมิที่ 6 ประเภทของร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีความหลากหลายมาก จากจำนวน 57 ร้านค้าจัดกลุ่มประเภทกิจการได้ 13 กลุ่มดังนี้ กิจการสินค้าเบ็ดเตล็ด จำนวน 11 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 19.3 เครื่องแต่งกาย จำนวน 7 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 12.28 ร้านทอง 6 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 10.53 ยารักษาโรค ศิลปหัตถกรรม วัสดุ ก่อสร้าง และอุปกรณ์การเกษตร จำนวนอย่างละ 4 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 7.02 เครื่องจักรกล ของใช้ในบ้าน เครื่องเรือน จำนวน อย่างละ 3ร้าน คิดเป็นร้อยละ 5.26 ที่พักอาศัย จำนวน 2 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 3.51 และเครื่องเรือน เครื่องใช้สำนักงานอย่าง ละ 1 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 1.75

แผนภูมิที่ 7 แสดงช่วงเวลาการก่อตั้งร้านค้า

จากแผนภูมิที่ 7 แสดงถึงช่วงเวลาการก่อตั้งร้านค้า ช่วงเวลาที่ก่อตั้งร้านค้ามากที่สุดคือ ระหว่าง พ.ศ.2531-2540 จำนวน 13 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 22.81 รองลงมาคือ พ.ศ. 2501-2510 จำนวน 11 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 19.29 พ.ศ.2521-2530 จำนวน 9 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 15.79 พ.ศ.2511-2520 จำนวน 6 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 10.53 พ.ศ.2481-2490 และไม่แน่ชัด จำนวน 5 ร้านคิดเป็นร้อยละ 8.77 พ.ศ.2491-2500 และพ.ศ.2541-2550 จำนวน 4 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 7.02

2. การศึกษาชื่อร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีน

ป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีนถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของการค้า ซึ่งใช้เพื่อการค้าขายแล้ว ป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีนยังสะท้อนให้เห็นถึงความคิด สภาพสังคมได้อีกด้วย ส่วนใหญ่การตั้งชื่อร้านค้าจะตั้งโดยคำนึงถึงสิ่งที่เป็นสิริมงคลกับกิจการ ตามแนวความเชื่อของชาวจีน เช่นคำที่เป็นมงคล สีมงคล ถิ่นที่อยู่อาศัยและกิจการร้านค้าจากการสำรวจและศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า ชื่อร้านค้ามีลักษณะดังนี้

2.1 ชื่อร้านค้าอนุรักษ์การใช้อักษรจีนตัวเต็ม (繁体)

อักษรจีนเป็นอักษรภาพมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมาเป็นลายเขียน อักษรจีนจึงเป็นทั้งศิลปะและเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่โบราณ จากผลการวิจัยชื่อร้านค้าภาษาจีนได้พบว่า การใช้ภาษาจีนในป้ายชื่อร้านค้ามีแนวโน้มใช้อักษรจีนตัวเต็ม (繁体)

2.2 สีอักษรของชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีทั้งหมด 3 สี คือ สีทอง หรือสีเหลือง สีขาว สีแดง การใช้สีอักษรในชื่อร้านค้าภาษาจีน ชาวไทยเชื้อสายจีนจะคำนึงถึงมากในความหมาย ของสี เพราะ

การเลือกสีจะต้องให้เป็นมงคล ความหมายดังนี้

สีเหลืองหรือสีทอง ซึ่งหมายถึง ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและชีวิตความเป็นอยู่ ความเจริญรุ่งเรือง

สีขาว เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความสว่าง บริสุทธิ์ และสมปรารถนา

สีแดง หมายถึงแสงสว่าง ความอบอุ่น และความรุ่งโรจน์ สีแดงจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความโชคดีและสุขภาพ

ภาพที่ 1 ป้ายชื่อร้านค้าอักษรจีนและสีตัวอักษร

การวิเคราะห์โครงสร้างของชื่อร้านค้า จากการวิเคราะห์พบว่า ชื่อร้านค้าที่สำรวจในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ชื่อร้านค้าเป็นคำนามเฉพาะ ซึ่งเกิดจากคำมูลคือคำที่เกิดจากการประสมของโครงสร้างคำและมีความหมายคำนั้นจะเป็นคำไทย หรือคำที่มาจากภาษาอื่นก็ได้ แต่คำมูลแต่ละคำจะมีความหมาย จำแนกได้ดังนี้คือ

2.2.1 โครงสร้างเดี่ยว ชื่อร้านค้าประเภทนี้มีส่วนประกอบเพียงอย่างเดียว ได้แก่

1) คำบอกชื่ออย่างเดียว เป็นคำเฉพาะที่ตั้งขึ้นเพื่อใช้เรียก คน สัตว์ สิ่งของ หรือสถานที่ที่ชื่อร้านค้าชาวไทย เชื้อสายจีนที่ใช้ชื่อเป็นชื่อร้าน อาจจะประกอบด้วยแซ่และชื่อ พบว่าชื่อร้านที่มีโครงสร้างเดี่ยว ส่วนใหญ่มาจากชื่อบุคคล คำที่สร้างขึ้นใหม่ คำ และวลี

2) ใช้คำบอกสถานที่อย่างเดียว เช่นการบอกทิศทาง ถิ่นที่อยู่ วิธีการใช้ชื่อสถานที่อย่างเดียวตั้งชื่อร้านพบเห็นได้บ้างในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา เท่าที่พบมีการใช้ชื่อจังหวัดยะลา ทิศใต้ของประเทศไทยเป็นต้น

3) ใช้คำมงคลอย่างเดียว ชาวจีนส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ที่ทำกิจการค้าขายยึดถือความเป็นมงคล เพราะคำมงคลหมายถึงสิ่งที่แสดงถึงความรุ่งเรือง ความสว่างสดใส ความงาม ความเจริญ เพราะชาวจีนมีเชื่อว่าถ้าใช้คำที่เป็นมงคล กิจการร้านค้าขายเจริญรุ่งเรือง คำมงคลที่นำมาตั้งชื่อร้านมักสื่อถึงการอวยพรให้กิจการค้าขายเจริญรุ่งเรือง เช่น ความเจริญ ความสุข ความสำเร็จ โชคลาภ รุ่งเรือง เฟื่องฟู ร่ำรวย มั่งมี มั่นคง แข็งแรง ราบรื่น เป็นต้น

4) ใช้วิธีการแปลอย่างเดียว การแปลในลักษณะนี้ ใช้วิธีการทับศัพท์ทั้งจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยหรือจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน เนื่องจากชาวจีนยุคแรกที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ไม่รู้อักษรไทยและไม่เข้าใจความหมายของคำไทย ต้องการตั้งชื่อร้านภาษาไทยจึงใช้วิธีการทับศัพท์แบบทับเสียง คือ การเลือกอักษรจีนที่มีเสียงอ่านคล้ายกับเสียงภาษาไทย แต่ไม่มีความหมายใดๆ

ตารางที่ 1 ชื่อร้านแบบคำบอกชื่อ คำมงคลและแปลทับศัพท์

ชื่อร้านค้าภาษาไทย-ภาษาจีน	รูปแบบคำบอก	กิจการ
ตนเอง (中柯)	คำบอกชื่อคน	ร้านกระจกอะลูมิเนียม
เฮงกี (記興)	คำมงคล	ร้านขายอุปกรณ์เหล็กกลวด
แสงไทย (騰泰)	การแปลทับศัพท์	ร้านขายเครื่องครัว

ตารางที่ 2 ชื่อร้านค้าภาษาจีนแบบองค์ประกอบผสม

ชื่อร้านค้าภาษาจีน และภาษาไทย	จำแนก	โครงสร้างชื่อภาษา
联财富两合公司 หจก.เหรียญชัยวัฒนายะลา	เหลียนฉาย+รวย+บริษัท	ทับศัพท์เสียงภาษาไทย+คำมงคล+รูปแบบของกิจการ
金山金行 ห้างทองภูทอง (หจก.)	ภูเขาทอง+ทอง+ห้าง	แปลตามความหมาย+ชื่อสินค้า+ลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการ
也拉冷气 ยะลาเครื่องเย็น	ยะลา+ เครื่องปรับอากาศ	สถานที่+ลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการ
科牙生德劉 เตีอะชินทำฟัน	ทันตกรรม+เต้อหลิว	ลักษณะสถานประกอบการ+ชื่อคน

สรุปผลการวิจัย

1. การสำรวจเกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา จากการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ผู้ที่เป็นเจ้าของร้านค้าส่วนใหญ่อายุอยู่ที่ประมาณ 40-70 ปีและมีภูมิลำเนาเป็นชาวยะลา ชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีประมาณ 5 เชื้อสาย ส่วนมากเป็นเชื้อสายแต้จิ๋ว 25 ครัวเรือน ร้อยละ 43.86 รองลงมาได้แก่คะฉิ่น ไทหล่า สกเกี้ยน และอื่นๆ ช่วงเวลาการก่อตั้งร้านค้าที่มากที่สุดคือปี พ.ศ.2531-2540 จำนวน 13 ร้านค้า กิจกรรมสินค้าเบ็ดเตล็ดเปิดมากที่สุด จำนวน 11 ร้าน

2. การวิเคราะห์ชื่อร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีน ได้วิเคราะห์สองประเด็น คือ โครงสร้างและความหมายของชื่อร้าน ผลการศึกษา โครงสร้างของชื่อร้านแบบที่นิยมมากที่สุด คือ โครงสร้างแบบมี ส่วนประกอบเดียว โดยมีการใช้ชื่อบุคคล คำมงคล และสถานที่ที่เป็นชื่อร้านค้า ส่วนการวิเคราะห์ทางความหมายพบว่า ชื่อร้านภาษาจีนและภาษาไทยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน มีความเกี่ยวข้องกับกิจการและเป็นคำที่แสดงถึงความมงคล โดยใช้กลวิธีการแปล การทับศัพท์ และการหาคำที่มีเสียงคล้ายกัน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาในการตั้งชื่อร้านค้าทั้งชื่อร้านภาษาจีนและภาษาไทย สิ่งสำคัญที่ปรากฏในชื่อร้านคือ ความเป็นมงคลต่อการค้าขาย ได้แก่ ความเจริญ ความสุข ความสำเร็จ โชคลาภ รุ่งเรืองเฟื่องฟู เป็นต้น และจากการศึกษาทำให้ผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ร่วมกันรักษาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของชุมชนและการเรียนการสอนภาษาจีนในพื้นที่ด้านตัวอักษรจีน ภาษาจีนถิ่นและวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนในการวิจัยนี้จำกัดเฉพาะพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลาอนาคตควรมีการศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าเขตอื่นๆที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่หลายหลาย

2. การศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนนี้เป็นการศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนเป็นหลัก หากมีการศึกษาควบคู่กับชื่อภาษาไทย ภาษาจีนและภาษามลายูควบคู่ อาจจะพบถึงการสะท้อนความเป็นอยู่และวัฒนธรรมในบริบทสามจังหวัดชายแดนใต้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การสำรวจและศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา สามารถลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คณะวิจัยขอขอบพระคุณคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ได้อนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยให้ข้อมูลในแบบสอบถามเป็นอย่างดีรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ที่ท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจมาโดยตลอด

คณะวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ทางด้านภาษาจีนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] ภคินี แสงสว่าง. (2545) การศึกษาชื่อร้านค้าธุรกิจของคนไทยเชื้อสายจีนตามแนวภาษาศาสตร์ : กรณีศึกษาเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ (ภาษาศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- [2] เมฆม สอดส่องภท. (2555). “สำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี”. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีที่ 8, ฉบับที่ 2 (ก.ค. ๒๕๕๕), 59-89.
- [3] นกวัฒน์ สาระ. (2550) “การตั้งชื่อร้านค้าในจังหวัดปัตตานี: ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อร้านค้ากับวิถีชีวิตด้านการทำมาหากิน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [4] วิยะดา จงบรรจบ. (2533) การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้า. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] รติการณ สุขเกษม. (2544) ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้าภายในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. (ภาษาไทย) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [6] เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์. (2538) . การศึกษาชื่อสถานที่ภาษาไทยและภาษาจีนในประเทศไทย. ภาษาและวัฒนธรรม. ปีที่ 14, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.2538), 20-37.